

D1. ONLINE SURVEY REPORT ABSTRACTS

**Co-funded by
the European Union**

**THIS DELIVERABLE HAS BEEN REALISED WITH THE
CONTRIBUTION OF**

CODACONS

CARDET

**CONFEDERACIÓN
DE CONSUMIDORES
Y USUARIOS**

KINDLING A BETTER **WORLD**

**NEPRIKLAUSOMU
KŪRĒJU GILDIJA**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or EACEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

TABLE OF CONTENTS

ESPAÑOL	2
ΕΛΛΗΝΙΚΑ	4
ITALIANO	6
LIETUVIŲ	8

ESPAÑOL

El proyecto MEDIAWISE tiene por objetivo potenciar una ciudadanía europea activa y mejorar las condiciones para la participación cívica y democrática en la Unión Europea mediante la concienciación sobre las iniciativas nacionales y de la UE para contrarrestar las noticias falsas y la desinformación en línea.

Para ello, se organizarán eventos online y presenciales para conocer la actitud, hábitos, necesidades e ideas de la ciudadanía en torno a las noticias falsas y la desinformación, especialmente en el contexto de la pandemia del COVID-19.

Este proyecto reconoce la necesidad de dar a las personas de todas las edades las oportunidades de aprender las habilidades requeridas para entender y participar dentro del complejo panorama mediático, a través de programas adaptados a distintos públicos objetivos, que pueden ser específicos para cada edad y contexto. El proyecto se dirige, en este sentido, a adultos de más de 65 años y a jóvenes de entre 18 y 30.

De diciembre de 2022 a marzo de 2023, los socios del proyecto lanzaron una encuesta online en sus países (Italia, Chipre, Grecia, Lituania y España) para analizar estas cuestiones. El socio líder de la actividad, CARDET (CY) ha recopilado todos los informes nacionales para proporcionar información sobre si la pandemia potenció la difusión de desinformación y noticias falsas y si el nivel de confianza hacia los medios de comunicación disminuyó aún más entre las personas encuestadas. Este análisis ha sido recogido en este informe transnacional.

Las conclusiones de este informe sugieren que las noticias falsas y la desinformación están muy presentes en nuestro consumo mediático diario. Las personas encuestadas de todos los países participantes son muy conscientes de la existencia de desinformación y muestran una cierta capacidad crítica para esquivarla a través de técnicas de contraste de información. No obstante, una parte significativa de las personas encuestadas no parece estar dotada de las competencias necesarias para detectar y contrarrestar este fenómeno. Más bien, parece entenderse la desinformación como una realidad inmutable. Este informe transnacional presenta la necesidad de capacitar a las personas para enfrentar esta desafiante realidad y de invertir en sus habilidades y competencias para sacar el máximo partido de lo que el acceso a los medios de comunicación puede proporcionarles.

Los temas de interés y preocupación comunes serán analizados y explorados en la reunión transnacional de expertos de alto nivel (WP2), desde la que se tratará de formular recomendaciones políticas concretas. Las observaciones finales recopilan las propuestas de este informe y las conclusiones más importantes de la investigación.

Este documento representa un resumen del informe completo (disponible en inglés en la página web del proyecto <https://www.mediawise-project.eu/deliverables/>) en el que se presentan los resultados de la encuesta realizada por el equipo de MEDIAWISE.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Το έργο MEDIAWISE αποσκοπεί στην προώθηση της ενεργού ευρωπαϊκής υπηκοότητας και στη βελτίωση των συνθηκών για την πολιτική και δημοκρατική συμμετοχή σε επίπεδο ΕΕ, μέσω της ευαισθητοποίησης των πολιτών σχετικά με τις πρωτοβουλίες σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την αντιμετώπιση των ψευδών ειδήσεων και της διαδικτυακής παραπληροφόρησης. Το έργο διοργανώνει διαδικτυακές και επιτόπιες εκδηλώσεις με απώτερο στόχο την κατανόηση της στάσης, των συνηθειών, των αναγκών και των ιδεών των πολιτών σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση - κάτι που θα διερευνηθεί περαιτέρω μέσα από τους φακούς της πανδημίας COVID-19.

Το έργο MEDIAWISE αναγνωρίζει την ανάγκη να δοθούν σε άτομα όλων των ηλικιών οι πρακτικές ευκαιρίες για να μάθουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να κατανοήσουν και να λειτουργήσουν μέσα στο εξαιρετικά πολύπλοκο επικοινωνιακό τοπίο των μέσων ενημέρωσης, μέσω προγραμμάτων προσαρμοσμένων σε διάφορες ομάδες-στόχους, τα οποία μπορούν να είναι ειδικά προσαρμοσμένα στην ηλικία και το πλαίσιο. Ως εκ τούτου, το έργο απευθύνεται κυρίως σε ενήλικες ηλικίας +65 ετών, καθώς και σε νέους ηλικίας 18-30 ετών.

Από τον Δεκέμβριο του 2022 έως τον Μάρτιο του 2023, οι εταίροι του έργου διενήργησαν διαδικτυακή έρευνα στις χώρες τους (IT, CY, GR, LT, ES) για να αναλύσουν τη στάση, τις συνήθειες, τις ανάγκες και τις ιδέες των πολιτών σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση - με έμφαση στην πανδημία COVID-19 και τον αντίκτυπό της στα φαινόμενα αυτά. Ο επικεφαλής εταίρος της δραστηριότητας, CARDET (CY), συγκέντρωσε στη συνέχεια όλες τις εθνικές εκθέσεις προκειμένου να παράσχει πληροφορίες σχετικά με το κατά πόσον η πανδημία COVID-19 επιδείνωσε την παραπληροφόρηση και τις ψευδείς ειδήσεις - και κατά πόσον το επίπεδο εμπιστοσύνης στα μέσα ενημέρωσης μειώθηκε περαιτέρω από τους ερωτηθέντες. Η ανάλυση αυτή συγκεντρώθηκε σε μια διακρατική έκθεση.

Τα ευρήματα της διακρατικής έκθεσης υποδηλώνουν ότι οι ψευδείς ειδήσεις και η παραπληροφόρηση είναι καλά ριζωμένες στην καθημερινή μας κατανάλωση μέσων ενημέρωσης. Οι ερωτηθέντες σε όλες τις χώρες εταίρους γνωρίζουν καλά την ύπαρξη της παραπληροφόρησης και δείχνουν κάποια κριτική ικανότητα να περιηγηθούν σε αυτό το φαινόμενο μέσω της χρήσης τεχνικών διασταύρωσης. Παρ' όλα αυτά, ένα σημαντικό μέρος των ερωτηθέντων δεν φαίνεται να διαθέτει τις απαραίτητες ικανότητες για τον εντοπισμό ή την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου. Μάλλον η παραπληροφόρηση φαίνεται να γίνεται αντιληπτή ως μια αναλλοίωτη πραγματικότητα. Η παρούσα διακρατική έκθεση παρουσιάζει την ανάγκη να ενδυναμωθούν τα άτομα για να περιηγηθούν σε αυτή την απαιτητική πραγματικότητα - επενδύοντας παράλληλα στις δεξιότητες και τις ικανότητές τους για να αξιοποιήσουν στο έπακρο αυτό που μπορεί να τους προσφέρει η πρόσβαση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Τα θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος και ανησυχίας θα αναλυθούν και θα διερευνηθούν περαιτέρω στη διακρατική συνάντηση εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου (WP2) - η οποία τελικά προσπαθεί να διατυπώσει συγκεκριμένες συστάσεις πολιτικής. Οι καταληκτικές παρατηρήσεις συνοψίζουν τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης και τα κυρίαρχα ευρήματα της έρευνας που διεξήχθη.

Το παρόν έγγραφο αποτελεί περίληψη της πλήρους έκθεσης (διαθέσιμη στα αγγλικά στον δικτυακό τόπο του έργου <https://www.mediawise-project.eu/deliverables/>) που παρουσιάζει τα αποτελέσματα της διαδικτυακής έρευνας που υλοποίησε η ομάδα MEDIAWISE.

ITALIANO

Il progetto MEDIAWISE mira a promuovere la cittadinanza europea attiva e a migliorare le condizioni per la partecipazione civica e democratica a livello europeo sensibilizzando i cittadini sulle iniziative a livello nazionale e dell'UE per contrastare le fake news e la disinformazione online.

Il progetto, nei suoi due anni di attività, organizzerà eventi online e in presenza per discutere dell'atteggiamento, delle abitudini, dei bisogni e delle idee dei cittadini su fake news e disinformazione - qualcosa che sicuramente andrà ulteriormente esplorato attraverso l'analisi di quanto accaduto durante la pandemia di COVID-19.

Il progetto MEDIAWISE riconosce la necessità di fornire alle persone di tutte le età le opportunità pratiche per acquisire le competenze necessarie a comprendere e operare all'interno di un panorama altamente complesso quale quello della comunicazione e dei media.

Pertanto, il progetto si rivolge principalmente agli adulti di età superiore ai 65 anni e ai giovani di età compresa tra 18 e 30 anni.

Da dicembre 2022 a marzo 2023, i partner del progetto hanno somministrato un sondaggio online nei loro paesi (Italia, Cipro, Grecia, Lituania e Spagna) per comprendere e analizzare l'atteggiamento, le abitudini, i bisogni e le idee dei cittadini su fake news e disinformazione - con un'enfasi sulla Pandemia di COVID-19 e il suo impatto su tali fenomeni.

Completata la somministrazione del questionario online, i partner di progetto hanno analizzato i risultati del proprio paese (in un "national report") che il coordinatore di questa attività, CARDET (Cipro) ha poi raccolto al fine di compararne i risultati (transnational report).

I risultati del "transnational report" suggeriscono che le fake news e la disinformazione sono ben radicate nel nostro consumo quotidiano di media.

I partecipanti alla survey nei paesi partner sono ben consapevoli dell'esistenza della disinformazione e mostrano una certa capacità critica di affrontare questo fenomeno attraverso l'impiego di tecniche di controllo incrociato.

Tuttavia, una parte significativa dei partecipanti non appare dotata delle competenze necessarie per rilevare o contrastare questo fenomeno. Piuttosto la disinformazione sembra essere intesa come una realtà immutabile.

Il transnational report presenta quindi la necessità di consentire alle persone di navigare in questa realtà impegnativa, investendo sulle loro capacità e competenze per ottenere il meglio da ciò che l'accesso ai media può offrire loro.

Questo documento rappresenta un abstract del report completo (disponibile in inglese sul sito web del progetto <https://www.mediawise-project.eu/deliverables/>) che presenta i risultati del "sondaggio online" implementato dal team MEDIAWISE.

LIETUVIŲ

Įgyvendinant MEDIAWISE projektą, siekiama aktyvinti Europos pilietiškumą ir gerinti pilietinio bei demokratinio įsitraukimo sąlygas, didinant piliečių informuotumą apie nacionalines ir Europos Sąjungos mastu vykdomas iniciatyvas, skirtas kovoti su netikromis naujienomis ir dezinformacija internete. Projekto dalyviai prioritetą teikia veiklų internete organizavimui bei renginiams vietose, kad geriau suprastų piliečių požiūrį, įpročius, poreikius bei supratimą apie melagingas naujienas ir dezinformaciją – visa tai nagrinėjama per COVID-19 pandemijos prizmę.

MEDIAWISE projektas akcentuoja būtinybę skirtingo mažiaus žmonių grupėms sudaryti praktines galimybes įgyti įgūdžių, kurie reikalingi suvokti ir veikti itin sudėtingoje žiniasklaidos komunikacijos aplinkoje, pasitelkti įvairioms tikslinėms grupėms pritaikytas programas, kurios gali skirtis turiniu ir amžiaus kategorijomis. Šis projektas daugiausia skirtas vyresniems nei 65 metų žmonėms, taip pat 18-30 metų jaunimui.

Nuo 2022 m. gruodžio mėn. iki 2023 m. kovo mėn. projekto partneriai savo šalyse (IT, CY, GR, LT, ES) vykdė internetinę apklausą, siekdami išanalizuoti piliečių požiūrį, įpročius, poreikius ir supratimą apie netikras naujienas bei dezinformaciją, ypatingą dėmesį skiriant COVID-19 pandemijai bei jos poveikiui tokiems reiškiniams.

Šiai veiklos kryptčiai vadovaujantis projekto partneris CARDET (CY) surinko visų dalyvių nacionalines ataskaitas, kad išsiaiškintų, ar COVID-19 pandemija padidino dezinformacijos bei netikrų naujienų srautą ir ar respondentų pasitikėjimas žiniasklaida dar labiau sumažėjo. Toks tyrimas buvo apjungtas į bendrą Tarptautinę ataskaitą.

Tarptautinės ataskaitos išvados rodo, kad netikros naujienos ir dezinformacija yra stipriai įsišakniję mūsų kasdieninėje žiniasklaidoje. Visose projekto šalyse partnerėse respondentai puikiai žino apie dezinformacijos egzistavimą, ir demonstruoja tam tikrą kritinį gebėjimą valdyti šį reiškinį, taikydami kryžminio informacijos tikrinimo metodus. Nepaisant to, nemaža dalis respondentų, regis, neturi reikiamų kompetencijų aptikti šį reiškinį ar su juo kovoti. Atrodo, kad dezinformacija veikiau suprantama kaip nepakeičiama tikrovė. Tarptautinėje ataskaitoje akcentuojamas poreikis įgalinti asmenis naviguoti šioje sudėtingoje realybėje ir kartu investuoti į savo įgūdžius bei kompetencijas, kad kuo geriau išnaudotų tai, ką jiems gali suteikti prieiga prie žiniasklaidos.

Bendrą susidomėjimą ir susirūpinimą keliančios temos toliau bus gvildenamos ir tyrinėjamos Tarptautiniame aukšto lygio ekspertų susitikime (WP2), kurio metu ketinama parengti konkrečias politines rekomendacijas. Baigiamosiose pastabose apibendrinami šios ataskaitos tikslai ir dominuojančios atlikto tyrimo išvados.

Šiame dokumente pateikiama ataskaitos santrauka (anglų kalba ją galima rasti projekto interneto svetainėje <https://www.mediawise-project.eu/deliverables/>), kurioje pristatomi MEDIAWISE komandos vykdytos „internetinės apklausos“ rezultatai.